

Muntii Oas, Gutai, Tibles

Muntii Oasului, Gutaiului, Tiblesului fac parte din grupa Nordica a Carpaților Orientali și au ca particularitate rocile vulcanice din care sunt formați lucru mai rar întâlnit în Carpați. Sunt situați în nord-vestul Carpaților Orientali, în cadrul lanțului munților vulcanici, între Tisa și Depresiunea Maramureș la nord, Munții Rodnei la est, Raul Tur, Depresiunea Lapusului și Depresiunea Copalnic la sud. Cea mai importantă localitate din apropiere este orașul Baia Mare.

RELIEFUL

Muntii Oas, Gutai și Tibles s-au format în orogeneza alpina prin vulcanism. Ei sunt formați aproape în exclusivitate din roci vulcanice cele mai importante fiind andezite piroxenice, bazalte, aglomerări vulcanice și revărsări de lavă. Înălțimile lor variază între 800 și 1800 metri. În muntii Oas Vârful Piatra Bixadului are 823 metri și este cel mai înalt, în Munții Gutai cel mai înalt vârf este Vârful Gutaiul mare și are 1443 metri iar în Tibles cel mai înalt vârf este v. Bran și are 1840 metri. Sunt dispuși liniar dinspre Vest-Nord-Vest înspre

Est-Sud-Est: Muntii Oasului – Muntii Gutai – Muntii Tibles. Înălțimea creste odată cu apropierea de Munții Rodnei adică Muntii Oasului sunt cei mai scunzi iar Muntii Tibles sunt cei mai înalți.

HIDROGRAFIA

Muntii Gutai dispun de o rețea hidrografică densă datorită suprafeței extinse a zonelor împadurite și precipitațiilor relativ bogate. Apele ce străbat acest masiv muntos aparțin bazinului hidrografic al Tisei, fie direct, fie prin intermediul Trotusului și Somesului.

Sistemul hidrografic al Tisei drenează apele din partea nordică și estică a masivului, atât prin intermediul unor afluenți (Iapa, Sasarau, Baia, Sugatagul Mare), drenând în special marginile munților Gutai, cât și prin intermediul Mării și Sapantei, două dintre principalele râuri din perimetrul masivului. Mara se formează în aval de Cheile Tatarului, prin unirea văii Brazilor cu valea Runcului; iesind în depresiunea Maramureșului, Mara confluează cu Rausorul, iar la Feresti cu principalul său afluent, Cosaul, ale cărui ape provin însă în majoritatea din munții Varatecului. La Vadu Izei, Mara își împreună apele cu Iza, care până la varsarea în Tisa colectează și apele Sugaului. Sapanta drenează zona centrală și nordică a masivului, având un bazin ramificat, cu numeroși afluenți: Runcu, Nadosa, Sapancioara etc. Sistemul hidrografic al Turului își adună apele din munții Oasului și din versantul vestic al munților Gutai.

Turul, format prin unirea văii Buianului cu valea Goroha, străbate pe circa 11 km zona montană. Valea Rea, denumită pe cursul superior Raul Mare sau Valea Raului, apoi Valea Roasa, are o lungime de circa 13 km în zona de munte, drenează întreaga zonă dintre pasul Samba Oilor și vârful Rotunda. Înainte de a se varsa în Tur, Valea Rea primește apele Văii Albe, ce străbate o zonă cu întinse fanete și pășuni, avându-și izvoarele sub vârful Buian.

Ca rezultat al activității postvulcanice, mofetice, s-au format numeroase izvoare de apă minerală (denumite de localnici borcuturi), cu o distribuție extrem de neuniformă, acestea fiind concentrate în zonele marginale ariei vulcanice. Cele mai numeroase izvoare minerale apar în partea vestică a munților Gutai, în zona Certeze (Borcutul Talharilor, Cicic, Apollo), Negrești (Poptileni, Vraticel, Borcutul Pintii), Izvorul Luna-Ses, Baile Puturoasa. În partea sudică avem izvorul din cartierul Valea Boecutului al municipiului Baia Mare, apele mineralizate de la Apa Sarată, borcutul Ferneziului de pe malul lacului de acumulare de la Firiza, apă minerală ce deversează din forajul sapat pe valea Creanga Pustie, borcutul Chiuzbăii, izvorul de pe valea Borcutului-Baia Sprie, apele puternic mineralizate folosite în scop balnear la baile Danesti.

In depresiunea Maramuresului, cel mai cunoscut este izvorul mineral de la Sapanta, alte izvoare fiind cunoscute la Huta Teceului(la nord de pasul Stramba Oilor) si in zona satului Breb.

CLIMA

In acest masiv clima are un caracter continental moderat, caracteristic etajului climatic al muntilor mijlocii si scunzi. Media anuala a temperaturii este 2-4 grade C in zona inalta si de 7-8 grade C in depresiunile inconjuratoare, fiind ceva mai ridicata in versantul sudic, la Baia Mare, de 9-10 grade C. Iarna, temperatura medie scade la 6, -12 grade C in zona inalta si 2, -4 grade C in zona depresionara. Primavara, temperatura medie creste cu 11 grade C intre lunile martie-mai; aceeasi diferenta de temperatura se mentine si in cursul verii, unde media lunara este de 12-13 grade C in zona inalta si 18-20 grade C in depresiune. Prima zi de inghet se situeaza aproximativ la 1 octombrie in zona montana si sfarsitul acestei luni in depresiuni, iar ultima zi de inghet la 1 mai in zona de munte si mijlocul lui aprilie in depresiuni.

Precipitatiile sunt bogate, depasesc 1200-1400 mm annual. Zona cu cele mai abundente precipitatii din masiv este cursul superior al Cavnicului, zona Cavnic-Baiut. Lunile cu cele mai bogate precipitatii sunt iunie, iulie si octombrie, cele mai sarace fiind septembrie, februarie si martie. Numarul mediu al zilelor cu precipitatii este de peste 170 in zona de munte, cobarand la 150 in depresiunea Oasului si Baia Mare si la 110 in depresiunea Maramuresului. Primele ninsori ce depun strat continuu de zapada in zona montana se produc la sfarsitul lunii noiembrie, dar ele pot aparea inca din octombrie. Zapada se pastreaza in zona montana inalta si pe versantii nordici pana in luna mai. Stratul de zapada cumulat depaseste 3 m in zona montana inalta si in zona Cavnicului.

Timpul calm, fara vant, variaza intre 40-54% in depresiunile inconjuratoare, procent mai redus in zona pasunilor subalpine. Vanturile predominante sunt cele de vest, nord-vest si sud, cu o viteza medie ce nu depaseste 4 m/s decat pe varfurile mai inalte. Numarul zilelor senine nu depaseste 40 in zona montana, ele fiind de peste 50 in depresiuni. Umezeala relativa atinge 84% in zona montana inalta, reducandu-se la 72-76% in depresiuni. Nebulozitatea atinge un maximum in luna decembrie-7,2 zecimi-iar minimum in iulie si septembrie-4,7 zecimi-in zona Baia Mare.

FLORA SI FAUNA

In masiv, datorita diferentelor de nivel insemnate si a suprafetelor extinse se gasesc mai multe etaje de vegetatie: Etajul pasunilor subalpine cu diferite specii de paius, inuperi, Etajul padurilor de conifere si foioase cu fagi si la o altitudine mai mica cu stejari amestecate cu paduri de paltini si mesteceni

In ceea ce priveste fauna in zona exista ursi brunii, cerbi carpatini, lupi, linci, vulpi, jderi, nevastuici si veverite. In apele raurilor se gaseste pastravul de munte, lipanul, mreana, cleanul si alti pesti de talie mica: porcusorul si grindelul. Dintre reptile, sunt intalnite soparile(Lacerta vivipara), salamandra(Salamandra salamandra), iar in zona premontana strabatuta de raurile principale traieste sarpele de apa(Natrix natrix). In zonele stancoase, izolate, poate fi intalnita vipera comuna(Vipera berus).